

EGÉSZSÉGÜGYI ÉRTESÍTŐ.

KIADJA A MAGY. KIR. BELÜGYMINISTERIUM.

MEGJELEN MINDEN HÓ 1-ÉN ÉS 15-ÉN.

ELŐFIZETESI ÁRA ÉVENTE 2 FORINT.

TARTALOM: Személyi hírek.

Körrendeletek: 19.901. sz. A gácsországi cholerajárvány megszűnése tb. — 16.801. sz. Az árúbehozatali tilalmak hatályon kívül helyezése tb. — 65.766. Vall. és közokt. ü. m. sz. A bábák által nem üzhető foglalkozások.

Rendeletek: 19.176. sz. (Földm. ü. m. 12.668 sz.) A csontszállítmányok behozatala tb.

Gyógyszertárak: Új személyes üzl. jogú gyógyszertárak. — Új fiókgyógyszertár feltételes engedélyezése. — Megszűnt kézi gyógyszertárak.

Különlélek. A tiszti orvosi vizsgák Budapesten, Kolozsváron. — Előkészítő cursusok. Az egészségügyre vonatkozó törvények és rendeletek-gyűjteménye. — Az »Egészségügyi Értesítő« előfizetési díjai haladéktalan beküldésének elrendelése tb.

Cholera-hírek. Bulgáriából, Szerbiából, Törökországból. — Óvintézkedések Görögországban.

Az orsz. közegészségi tanács véleménye a borok gypsztartalmának megengedhető maximuma tárgyában.

Könyvismertetés.

Pályázatok.

A »Budapesti Közlöny« hivatalos lap folyó évi 51. és 52. számából közöljük a következőket:

Magyar belügyministerem előterjesztése folytán

Latkóczy Imre országgyűlési képviselőt belügyministeri államtitkárrá kinevezem.

Kelt Bécsben, 1895. évi február hó 24-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Perczel Dezső, s. k.

* * *

Magyar belügyministerem előterjesztésére

Szell Ignác ministeri tanácsost belügyministeri második államtitkárrá kinevezem.

Kelt Bécsben, 1895. évi február hó 27-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Perczel Dezső, s. k.

KÖRRENDELETEK.

B. ü. minister.
VI/a.

19.901. sz.

A gácsországi cholera-járvány megszűnése.

Valamennyi törvényhatóságnak.

Az osztrák cs. kir. belügyminister úr f. évi február 27-én 5050. sz. a. kelt átiratában arról értesít, hogy a cholera-járvány Galicziában s így az osztrák korona tartományaiban egyáltalán teljesen megszűnt. Ehhez képest a galicziai cholera-járvány ügyében a múlt évi 63.801., 71.289., 80.134., 84.500., 86.001., 94.246. és f. évi 3260. számú itteni körrendeleteknek a Galiczia és Bukovinából érkező utasok és podgyászokkal szemben való óvintézkedések elrendelését célzó intézkedéseit ezennel hatályon kívül helyezem.

Budapest, 1895. márczius 6-án.

*Perczel Dezső s. k.*B. ü. minister.
VI/a.

16.801. sz.

Az árúbehozatali tilalmak hatályon kívül helyezése.

(Valamennyi törvényhatóságnak.)

Értesitem a törvényhatóságot, hogy a kereskedelemügyi m. kir. minister úr 10.536. sz. a. 1895. évi február hó 16-án kelt rendeletében a Galicziának Czortkow és Stanislau nevű politikai kerületeire nézve a múlt évben 64.051. és 71.661. sz. a. elrendelt árúbehozatali tilalmat, miután a járvány ezen területeken már megszűnt, hatályon kívül helyezte.

Budapest, 1895. évi február hó 26-án.

A minister helyett:
Reiszig Ede s. k.,
államtitkár.A vall. és közokt. m. kir. minister
1894. sz.

65.766. sz.

A bábák által nem űzhető foglalkozások.

Valamennyi törvényhatóságnak.

A gyermekági láz meggátlása céljából követendő eljárás tárgyában a bábák számára kibocsátott 1889. évi 2771. számú itteni rendelet 9. §-ának az országos közegészségügyi tanács javaslatára és a m. kir. belügyminister úr hozzájárulásával a következő rendelkezéssel való kibővítését rendelem el.

»Hasonlóképen tilos a bábának oly foglalkozást űznie, mely mellett kezeit rothadt vagy könnyen rothadó anyagokkal beszennyezheti. Ily foglalkozások pl. halottak mosása és öltöztetése, nyers bőrrökkel vagy belek szárításával, vadak nyuzásával, húsvágással, húskiméréssel való foglalkozás stb.«

Miről a törvényhatóságot tudomás és további eljárás végett értesitem.

Budapest, 1895. évi január hó 10-én.

A minister helyett:
Pulszky s. k.,
államtitkár.

RENDELETEK.

19.176/95 b. ü. m. sz.

A földmivelésügyi m. kir. minister.

12.668.
III. b. számú rendelete.

A csontszállítmányok behozatala tárgyában.

(Valamennyi m. kir. belépő állomásnak.)

Egy felmerült eset alkalmából tudomásvétel és mihez tartás végett értesitem az állomást, hogy a csontszállítmányok bebocsátása előtt, (esetleg a pályorvos vagy más szakértő meghallgatásával) megállapítandó, hogy a szállítmány nem tartalmaz-e embercsontokat is? Azon esetben, ha a szállítmány embercsontokkal van keverve, az be nem bocsátható, mert emberi hullákat, hullamaradványokat, tehát emberi csontokat is csak az ezen tekintetben előirt szabályoknak megfelelően csomagolva, hatósági engedély alapján hullaszállító levelek kíséretében szabad behozatalra bocsátani.

Budapesten, 1895. évi február hó 23-án.

A minister megbízásából:

Lipthay s. k.

M. K. belügym.
VI/b.

GYÓGYSZERTÁRAK.

15.207. sz.

Hajdu vármegye közönségének.

A Hajdu-Böszörményben levő »Koronához« címzett gyógyszerertár megürült személyes üzleti jogának adományozása tárgyában f. é. február hó 11-én 129. sz. a. hozott azon határozatát, melylyel a jogot Ercsey Gábor gyógyszerésznek juttatta: ezennel hivatalból megsemmisitem; egyszersmind a szóban forgó személyes üzleti jogot Nagy Sándor okleveles és pályázó gyógyszerésznek adományozom.

A cím határozatát megsemmisítenem kellett: mert annak hozatalánál figyelmen kívül hagyatott az 1883. évi 22.370. sz. a. kibocsátott szabályrendelet 4. §-ában előirt azon követelmény, mely szerint a személy megválasztásánál hasonló minősítvény mellett a község véleménye csak azon esetben mellőzendő, ha az ellen alapos kifogás tehető.

Az adott esetben Nagy Sándor gyógyszerész minősítvénye tekintettel arra, hogy nevezett már 1880. év óta segédeskedik, oklevelét már 1888. évben megszerezte és 1891. év óta bérlőként működik — Ercsey Gábor gyógyszerész minősítvényével nemcsak hasonlónak veendő, hanem előbb nevezett, utóbb nevezettel szemben, a ki már 1892. évig F.-Balogon gyógyszerertárt birt is és azon túl adott, — kedvezőbb elbánás alá esik.

Minthogy pedig Hajdú-Böszörmény város képviselő-testülete 1895. évi január hó 20-án 21. sz. a. hozott határozatával nyíltan Nagy Sándor gyógyszerész mellett nyilatkozott, minthogy továbbá Nagy Sándor személye illetőleg a község véleménye ellen semmi alapos kifogás nem tétetett: az mellőzhető nem volt.

Ehhez képest a szabályellenesen hozott határozat félre tételével — az adományozás iránt részemről kellett rendelkezni.

Budapest, 1895. évi márczius hó 6-ikán.

Perczel Dezső s. k.

13.827. sz.

Torontál vármegye közönségének.

A Keglevichháza felállítandó fiókgyógytár ügyében meghallgatott szakközegek véleménye alapján a vármegye törvényhatósági bizottsága 1895. január hó 31-én 68. sz. a. hozott határozatában akként nyilatkozott, hogy ott a fiókgyógytár létesítése közegészségi szempontból szükséges és hogy az engedélynek a kis-zombori gyógytár tulajdonos részére megadása által a többi gyógyszertárak sérelmet nem szenvednek.

Ehhez képest az 1876. XIV. t.-cz. 135. §-a alapján és tekintettel az 1883. évi 22.370. sz. a. kibocsátott szabályrendelet 5. §-ában foglaltakra, hajlandó vagyok a fiókgyógytárnak Keglevichháza felállítására Hegedüs János folyamodó részére az engedélyt megadni.

Minthogy azonban az iratokból azt látom, hogy ott az orvosi állás még csak a jövőben fog szerveztetni, minthogy továbbá elvi követelmény, hogy gyógyszertár csak ott legyen, hol orvos már állandóan meg van telepedve: az engedély kiadását mindaddig függőben tartom, a míg a szervezendő körorvosi állás végleges betöltéséről hozzám jelentés nem fog tétetni.

Miről a Czímet a fennebb idézett szám alatt felterjesztett iratok visszaküldése mellett további eljárás végett értesitem.

Budapesten, 1895. évi márczius hó 4-én.

Perczel Dezső s. k.

***

A m. kir. belügyminister megengedte, hogy

Vadkerten (Nógrád vm.) új személyes üzleti jogú gyógyszertár állíttassék fel a felállítás jogát

Hatser Gyula okl. gyógyszerésznek adományozta, (14,340. sz.), továbbá megengedte, hogy

Magyar-Régenben (Maros-Torda vm.) új önálló gyógyszertár állíttassék fel a felállítás jogát

Veress Arpád okl. gyógyszerésznek adományozta. (6994. sz.)

Megszűnt kézi gyógyszertárak:

dr. Bernardy Dániel, volt lajosfalvai (Torontál vm.) községi orvos, kézi gyógyszertári jogosítványáról lemondott (19,381. sz.),

dr. Balázs Gyula, volt vanyarci körorvosnak, kézi gyógyszertári jogosítványa a nevezetnek eltávozása folytán megszűnt. (19,407. sz.)

*

Gyógyszertári ügyekben az »Egészségügyi Értesítő« szerkesztősége nem adhat felvilágosítást.

KÜLÖNFÉLÉK.

Tiszti orvosi vizsgák.

A Kolozsváron tartandó tiszti orvosi vizsgákra jelentkezettek ezennel értesítetnek, hogy vizsgálatuk határideje csak április hó végén fog megállapíttatni.

*

A tiszti orvosi vizsgák Budapesten dr. Chyzer Kornél min. tanácsos elnöklete alatt f. évi márczius 18-án kezdődnek.

Az egészségügyre vonatkozó törvények és rendeletek gyűjteménye.

Az egészségügyre vonatkozó törvények és rendeletek gyűjteménye. 1854—1894. *Hieronymy Károly* m. kir. belügyminiszter ur ő Nagyméltósága megbízásából összeállította dr. *Chyzer Kornél* min. tanácsos, a belügyminiszterium közegészségügyi osztályának főnöke, a m. tud. akadémia lev. tagja stb.

Miután e gyűjteménynek első kiadása rövid 9 hónap alatt teljesen elfogyott, a kiadó könyvkereskedés *Dobrowsky* és *Franke* új kiadást rendezett, mely 1895. január havában hagyta el a sajtót.

Ezen új kiadás az elsőtől lényegesen különbözik egyrészt az által, hogy abból az időközben hatályon kívül helyezett rendeletek hagyottak, az első kiadásból kimaradt egyes rendeletek pedig felvették, másrészt az által, hogy az 1894-iki évi összes egészségügyi rendeleteket és törvényszakaszokat is tartalmazza.

A műbe e szerint minden oly intézkedés fel van véve, mely 1854. óta törvény által, vagy rendeleti uton hozatott s az egészségügygyel kapcsolatban áll, s így könnyen érthető, hogy mennyi törvény beszerzését, átolvasását, esetleg áttanulmányozását teszi a munka az egészségügyre vonatkozó emez intézkedéseknek az eredeti hiteles szövegben való felsorolása által fölsőlegessé, melynek értékét e mellett a fölvevett s jelenleg még érvényben lévő rendeletek nagy száma is emeli, a melyeknek felkeresését a munka lényeges részét képező kétféle tartalommutató teszi lehetővé.

Ezek egyike az 1876: XIV. a közegészségügy rendezéséről szóló törvény-cikk beosztása szerint s egyes fejezeteinek megfelelőleg tájékoztatja az olvasót arról, hogy mely ügy mily törvény vagy rendelet által van szabályozva.

A másik betűrendben adja az összes anyag tárgyát, lehetőleg már a címében megismertette a rendeletnek tartalmát. Miután ez utóbbi tárgymutatóban az összes rendeletek az azokban érintett főbb és lényegesebb jelszavak alatt többször is előfordulnak, a keresett intézkedés feltalálását olyannak is lehetővé teszik és megkönnyítik, a ki a rendeletek alkalmazásában még egészen járatlan.

Ez új kiadás e szerint úgy bő tartalma, mint czélszerű beosztásánál fogva kitünő utmutató, mely hivatva van a közegészségügy terén működő első- és másodfokú hatóságoknak: a körjegyzők, szolgabírák és megyei alispánoknak ez irányú hivatalos működésök közben hasznos szolgálatokat tenni.

Miután tagadhatatlan az, hogy a közegészségügyi közigazgatásra hivatott hatósági és községi közegek, valamint a közigazgatás ezen ágát szolgáló szakértők sok esetben még mindég nincsenek tájékozva a teendőiket szabályozó törvények és rendeletek felől, mert a legtöbb esetben nincsenek azoknak birtokában s módjuk sincs azokat egyenkint megszerezni; a közegészségügyi közigazgatás javítása érdekében nagyon kívánatos, hogy a mű ne csak a törvényhatósági és községi egészségügyi közegek (törvényhatósági, községi és körorvosok, kórházvezetők és gyógyszerészek), hanem a törvényhatósági és községi közigazgatási hivatalok körében is minél nagyobb elterjedést nyerjen.

Az első kiadásnak ily — a hazai könyvpiaczon eddig páratlanul álló gyors kelendősege — egyébként kétségtelen bizonyítéka annak, hogy a könyv már első megjelenésekor is általánosan érzett hiányon segített, a mit legjobban bizonyít egyékként azon körülmény is, hogy a kereslet most sem csökkent.

A gyűjtemény, mely *Dobrowsky* és *Franke* budapesti könyvkiadó cégnél

jelent meg úgy ott, mint minden könyvkereskedésben füzve 6 frt 80 kr. s angol vászonkötésben 7 frt 50 kr-ért kapható.

Hogy végre az első kiadás birtokosai könyveiket a második kiadás megjelenése után is hátrány nélkül használhassák; a második kiadással egyidejűleg pótfüzet is hagyta el a sajtót, mely az I. kiadásban nem található s a II-ikba felvett összes törvényeket, rendeleteket és elvi jelentőségű határozatokat fogja tartalmazni.

E pótfüzet ára bekötve 2 forint, bérmentes szétküldéssel 2 forint 25 krajczár s szintén megrendelhető Franke Pál orvosi szakkönyvkereskedésében (Budapest, Kossuth Lajos-utca).

***

Az »Egészségügyi Értesítő« előfizetési díjai az 1893. évi április hó 30-án 33.802. szám a. kelt belügyministeri körrendelet 4-ik pontja értelmében a m. kir. belügyministerium segédhivatali főigazgatójához küldendők be.

Azon törvényhatóságok, amelyek e díjakat mindeddig be nem küldötték, felhivatnak, hogy azokat beszedve a már megnevezett segédhivatali főigazgatónak haladéktalanul küldjék be.

***

Dr. Oláh Gusztáv, az angyalföldi országos tébolyda igazgatója a tisztí orvosi vizsgára készülők számára elméleti és gyakorlati tanfolyamot tart az elmekórtanból. Jelentkezni a nevezett tébolydában lehet.

Dr. Kóssa Gyula egyetemi magántanár a tisztí orvosi vizsgálatra előkészítő kurzust tart a gyógyszerisméből és méregtanból. Azon kollegák, kik e kurzusban résztvenni óhajtanak, további értesítésért hozzá fordulhatnak (VII. ker., Garay-u. 24. sz.)

***

Több oldalról kérdés intéztetvén az »Egészségügyi Értesítő« kiadóhivatalához az iránt, vajjon a közegészségügy állapotára vonatkozó évi jelentéshez szükséges táblázatok és nyomtatványok nem volnának-e beszerezhetők, értesítjük olvasóinkat, hogy Franke Pál orvosi szakkönyvkereskedése úgy ezen nyomtatványok, mint a hasonló kimutatásokra vonatkozó s ezentúl kiadandó egyéb nyomtatványok előállítását magára vállalta s azokat általa közzeendő meghatározott áron fogja elárusítani.

***

Az »Egészségügyi Értesítő« 1894-iki évfolyamának összes példányai s az 1895-iki évfolyamának 1. és 2. számai teljesen elfogytak, a miért is az ezekre vonatkozó reclamációk el nem intézhetők.

Az »Egészségügyi Értesítő« 1893-iki (I.) és az 1894-iki (II.) évfolyamának teljes füzött példányai Franke Pál könyvkereskedésében kaphatók.

CHOLERA-HIREK.

Bulgária. A Konstantinápoly felől érkező utasokra elrendelt s Tschataldjában töltendő 5 napi vesztegzár folytán az utasok a szárazföldi út helyett a tengeri utat választották. A járványnak ily módon lehetővé vált behurcolását meggátlandó, a bolgár kormány immár Varna és Burgos kivételével a Fekete-tenger összes kikötőit elzárta a Konstantinápolyból érkező utasok előtt, Varna és Burgosban pedig azok szigorú orvosi felülvizsgálatát rendelte el és azonkívül az érkezés helyén eszközözendő öt napi megfigyelést tett kötelezővé. Az érkező hajók és az utasok ruhái pedig fertőtlenítetnek.

Ugyanily elővigyázati rendszabályok kötelezők a más fertőzött helyekről érkező utasokra nézve. (19.991. sz.)

Szerbiában a Konstantinápolyból érkező utasok úgy utazás közben, mint megérkezésük helyén — utóbbi esetben öt napig — orvosilag megfigyeltetnek. (20.069. sz.)

Konstantinápolyban az utóbbi napokban javult a helyzet. A megbetegedések száma, mely e jelentést megelőző héten naponként 20-ra emelkedett átlag, most a hidegebb időjárással 2-re szállt alá.

A járvány kezdete óta, tehát múlt év november 14-ike óta ez év február 20-ikáig a megbetegedések összes száma 200 volt 92 halálessel.

Konstantinápolyban az óvintézkedések a legszigorubban fogantatosítottak. Ama házak, melyekben megbetegedések fordultak elő, felügyelet alá helyeztetnek s lakóik szorgos fertőtlenítés után 10 napig orvosilag megfigyeltetnek. Szegénysorsú betegek cholera-barakkokba vitetnek, míg a vagyonosabbak saját lakásukban kezeltetnek. (19.935. sz.)

Sulínában a Konstantinápolyból érkezők három napi vesztégzár alá vétetnek. (15.662. sz.)

Görögország a Konstantinápolyból február 9-ike óta elindult hajókra 10 napi vesztégzárt tett kötelezővé. (15.166.)

16.183. sz.

Az országos közegészségi tanács véleménye a borok gypsz-tartalmának megengedhető maximuma tárgyában.

Régi szokás Délfranciaországban, Olasz- és Spanyolországban a bort, vagy inkább a mustot gypszszel keverni, a mi rendesen olyan módon történik, hogy a szőlőket kitaposás előtt vagy néhol még a tőkén gypszszel behintik és ezzel együtt kitapossák. Célja ezen eljárásnak egy könnyebben tisztuló, nem oly gyakran újra megzavarodó, tartósabb és fényesebb tükrű bor előállítása. Ezen cél a gypszeléssel tényleg el lehet érni.

A gypsz ugyanis a mustban levő savanyú borkósavas kálira úgy reagál, hogy (kivált alkoholos folyadékokban) csaknem oldhatatlan borkósavas mész és savanyú kénsavas káli képződik. Miután igen gyakran a borkó az, mely hőmérsék-változásoknál, de különösen akkor, a mikor utóerjedéseknél újabb alkoholmennyiségek képződnek, kiválása által a borok zavarodását okozza, igen természetes, hogy a gypszeléssel ezen a bajon segíteni lehet, mert általa elpusztítjuk a borkövet, illetőleg átváltatjuk borkósavas mészszé, mely már a mustból lecsapódik. A képződött savanyú kénsavas káli hatása hasonlít az ásványi szabadsavak hatásához, erős mérge a hasadó gombáknak, sőt valamivel nagyobb mennyiségben, még a savak iránt kevésbé érzékeny elesztógombákat is megtámadja. Természetes tehát hogy a bort tartósabbá és betegségekre kevésbé hajlandóvá fogja tenni. Az ásványi savak, például a kénsav és a hatásában hozzá hasonló savanyú kénsavas káli a növényi festőanyagok színét élénkíti. Vörös borhoz téve, ennek a színét rubinvörösre változtatja.

A gypszelés által elérhető előnyök tehát tényleg nagyok és annál nagyobb szerepet játszanak, minél alkalmatlanabb egy vidék borok eltartására vagy hosszas kezelésére, mint épen a fentemlített országok meleg éghajlatú borvidékei.

Ezen előnyökkel szemben állanak azonban közegészségi aggodalmak, melyeket a borkészítők és néha orvosilag nem képzett vegyészeti szakemberek is elosztatni igyekeznek, de a melyek az orvosi szakértők előtt mindezeknek daczára megtartják fenyegető jellegüket. Hivatkoznak mint például R. Kayser arra, hogy az

orvosok oly sok esetben, épen a notorice és igen nagy mértékben gypszelt délvidéki liqueurborokat, a Marsalát, Madeirat stb. rendelik betegeknek, s hogy annak daczára nem hallottunk arról semmit, hogy ezek káros hatást gyakoroltak volna. Eltekintve attól, hogy ebből még nem lehet azt következtetni, hogy ezek tényleg károsan ne hathattak volna, figyelmen kívül hagyatott azon fontos körülmény, hogy a nevezett borok, melyek szeszben igen gazdagok és 20--22% alkoholt is tartalmaznak, nem olyan mennyiségben fogyasztatnak, mint a rendes asztali borok s hogy káros hatásuk már ezért sem nyilvánulhat feltűnő mértékben.

Azon anyag, mely a gypszezett borokat ártalmasakká teheti, a savanyú kén-savas káli, mely a borkövet helyettesíti. Mennyisége nem épen jelentéktelen, fel-téve, hogy egy bor egy litere 6 grm. borkövet tartalmaz (a mi az átlagos tartalomnak megfelel), ebből a gypszelés által 4.4 grm. savanyú kén-savas káli képződhetik, a mi megfelel aciditásában körülbelül 1.6 grm. tiszta kén-savnak.

Tekintettel Salkowski, valamint Weiske kísérleteire, a kik igen hig kén-savval chronicus és halállal végződő mérgezéseket idéztek elő állatokon, hozzá kell járulni Nencki azon nézetéhez, hogy gypszelt bor folytonos élvezete az egészségre káros hatást gyakorolhat. Ezen nézetet Kobert is elfogadja és a káros hatást egy chronicus kén-savmérgezésnek minősíti, mely valószínűleg eleinte idült gyomor- és bélhurutban fog nyilvánulni. Nem hagyhatjuk azonban szó nélkül, hogy azon vegy-folyamatot, melyet a gipsz a mustban megindít, kétféleképen fogják fel. Griesz-mayer felveszi, hogy két tömecs borkő egy tömecs kén-savas mézszszel, egy tömecs közömbös kén-savas kálit és egy tömecs szabad borkősavat ad; a szabad borkősav aztán a közömbös kén-savas kálival egy tömecs savanyú borkősavas kálit adna. E szerint a borkő egy tömecs regenerálódna és ismét cserebomlásba lépne a gypszszel, a mi végeredményében mégis csak savanyú kén-savas káli képződéséhez vezet. Kayser felveszi, hogy egy tömecs borkő egy tömecs gypszszel a már előbb említett cserebomlás szerint egy-egy tömecs savanyú borkősavas kálit ad, de azt hiszi, hogy a savanyú kén-savas káli, a borban levő dihydrocaliumphosphatra reagálva, közömbös kén-savas kálit és szabad phosphorsavat fog adni. Ezen felfogás ellen ugyan theoreticus vegytani szempontból is lehetne észrevételt tenni, de még akkor is, ha ezen nézet elfogadtatnék, a hygieniai hátrányok megmaradnának, ha talán kisebb mértékben is.

A phosphorsavval is lehet chronicus savmérgezést (mely lényegében valószínűleg alkali elvonás) előidézni. Emberen ilyen ugyan még nem észleltetett, de annyi constatálva van, hogy a vizelet feltűnően savanyú lesz. Kobert házinyulakon végzett kísérleteinél még savanyú phosphorsavas natrium (dihydronatrium phosphat) adagolása után is komoly zavarokat észlelt. Igaz azonban, hogy a növényevők különösen érzékenyek a savmérgezés iránt. Kayser a phosphorsav hatását egészen figyelmen kívül hagyja s csakis a közömbös kén-savas kálira reflectál, melyről elismeri, hogy esetleg hasmenést okozhat.

Mindezek után ki kell jelentünk, hogy a gypszelés olyan művelet, mely a bort az egészségre ártalmassá teheti s hogy azt tulajdonképen el kellene tiltani. Semmi esetre sem volna indokolható azt még nagyobb mértékben megengedni, mint a milyenben az eddig is történt, azaz a kaliumsulfát megengedett mennyiségét literenkint 2 grm.-ról 3 grm.-ra emelni.

A természetes bor átlagos kén-sav-tartalma körülbelül 2 századrész perzent, azon bor kén-sav-tartalma pedig, mely 2 grm. kaliumsulfátot tartalmaz, literenként egyedül a gypszelés által és a borban már eredetileg található kén-sav beszámítása nélkül is, 9 századrész percentre emelkedik; az engedmény tehát már most is igen nagy.

A 2 grm.-ot mint maximumot különben a legtöbb európai állam egészségügyi rendeletei elfogadták s különösen nekünk nincs okunk e részben engedményeket tenni, mert Magyarországon a gypszelés jóformán ismeretlen lévén, az engedmény csakis bizonyos külföldi borok előnyére szolgálhatna.

KÖNYVISMERTETÉS.

Gyógyszerészi Almanach I. Évfolyam. Hiteles adatok alapján szerkeszti Chyzer Kálmán gyógyszerész Zentán. Számos arcképpel. Franke Pál kiadása. Budapest, 1895. Ára 1 frt.

A gyógyszerészi almanach a hazai összes gyógyszerészek névjegyzékét tartalmazza törvényhatóságok szerint alphabeticus sorrendben. Ez adatok a hivatalos kimutatások alapján vannak összegyűjtve, miért is a *Gyógyszerészi Almanach* hazai irodalmunkban az első ilyenmű munka, mely hivatva van arra, hogy az érdekelteknek nemcsak magán, hanem hivatalos használatban is hasznos útmutatója legyen.

Emeli a munka értékét az, hogy benne az összes gyógyszerterek felállítási éve is fel van tüntetve, annak megjelölésével, vajjon reál, személy vagy fiók-gyógyszertárak-e azok? A könyv használhatóságának megkönnyítése czéljából kétféle mutatóval van ellátva: az egyik a hazai gyógyszerészek neveit tartalmazza alphabeticus sorrendben, a másik azon helyeket, a melyeken jelenleg gyógyszerterek léteznek.

Igen hasznos s a gyógyszerészre nézve csaknem nélkülözhetetlen a könyvnek ama része, melyben a gyógyszerészetet érdeklő 1894-ben kiadott rendeletek egybe-gyűjtettek.

A könyvnek mintegy függelékét és kiegészítő részét néhány hiresebb és kiválóbb magyar gyógyszerész (Jármay Gusztáv, Csávássy Kiss Károly, zborói Zboray Béla, Jármay Gyula dr., erzsébeti Török József, Rozsnyay Mátyás, Gállfi Gallik Géza, Schédy Sándor, Bertsinszky Károly) életrajzi adatainak gyűjteménye képezi, melyet azok arcképe tesz különösen érdekessé.

Néhány hazai gyógyszertereknek és a gyógyszerészi karra nézve érdekes épületnek (a budapesti gyógyszerész-testület nyugdíj-egyletének háza) a könyvhez adott képe bizonyítéka annak, hogy sem szerző a fáradságot, sem kiadó a költséget nem kímélte, hogy eme gyógyszerész-irodalmunkban hazánkban eddig nem cultivált irány nálunk is meghonosíttassék.

Kivánatos, hogy a könyvnek — melyet a kiadó saját költségén küld el minden gyógyszerésznek megtekintés végett — kelendőse a további évfolyamok hasonló kiállítását és kiadását lehetővé tegye.

PÁLYÁZATOK.

I.

2819 sz.
ki. 1895.

(Csanád vármegye alispánjától.)

A lemondás folytán üresedésbe jött kovácsházi járási orvosi állásnak betöltésére ezennel pályázat nyittatik.

Javadalmazás:

Évi 400 frt fizetés és 150 frt lakbér-illetmény.

Felhivatnak pályázók, hogy az 1883. évi I. t.-cz., valamint a tiszti orvosi vizsgálatról szóló kormányrendelet értelmében megkivánt képesítési s eddigi működésükről szóló okmányait Csanád vármegye főispánjához (Makó) f. évi márczius hó 31-ik napjáig annyival inkább benyújtani el ne mulasszák, mert a később érkezettek figyelembe vétetni nem fognak.

Makó, 1895. évi február hó 28-án.

(2—1)

Meskó Sándor,
alispán.

1017. szám
kig. 1895.

II.

Bács-Bodrogh vármegye zsablyai járásához tartozó Goszpodince községben üresedésben levő községi orvosi állásra ezennel pályázatot nyitok.

A községi orvosnak javadalma 800 frt készpénz és az orvosi lak felépítéseig 100 frt lakbér. Halottkémlési díj 20 kr. A látogatási díjak utólagosan szerződőleg fognak a községgel megállapítani. A megválasztott orvosnak kézi gyógyszerár tartása engedélyeztetik.

Pályázni kívánók felhivatnak, miszerint az 1883. évi I. t.-cz. 9. §., illetve az 1876. évi XIV. t.-cz. 143. §-ában előirt képességüket igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványukat hozzám folyó évi április hó 6-áig annyival is inkább nyújtsák be, mivel a később érkező folyamodványokat figyelembe nem vehetem.

Zsablya, 1895. márczius 5-én.

(3-1)

*Michailovits**főszolgabíró.*

2004. szám.
kig. 1895.

III.

(A fehértemplomi járás főszolgabírájától.)

A lemondás folytán megüresedett jassenovai körorvosi állásra, mely áll: Jassenova községből, mint az orvos székhelye, Temes-Váralja, Gerebencz, Gajtasell, Csehfalva, Temes-Strázsa, Oresác és Párta községekből, pályázatot nyitok.

A körorvos javadalmazása áll 600 frt fizetés és 100 frt lakbér-illetményből, valamint a községekkel való egyezés útján megállapítandó látogatási díjból.

Felhivom ennél fogva a pályázni kívánókat, hogy az 1876. évi XIV. t.-cz. és az 1883. évi . t.-cz. szerint felszerelt folyamodványaikat hozzám folyó évi márczius hó 20-ikáig bezárólag nyújtsák be.

A választás folyó évi márczius hó 22-én délelőtt 10 órakor Jassenova község községházában fog megejteni.

Fehértemplom, 1895. évi február hó 26-án.

(2-1)

*Kabdebo Gergely,**főszolgabíró.*

155. szv. sz.

IV.

(M. kir. állami ménés-intézet Mezöhegyesen.)

A mezöhegyesi m. kir. ménés-intézetnél nyugdíjaztatás következtében egy gyógyszerészi állás üresedvén meg, melynek betöltésére ezennel pályázat hirdettetik.

Ezen állás — az egy évi próbaidő tartama alatt — havonként előlegesen fizetendő 60 frt szabad lakás és évnegyedenként előleges részletekben kiszolgáltatandó évi 16 m³ tűzifa javadalmazással van egybekötve.

Egy évi teljesen megfelelő szolgálat után igényt nyer az illető a végleges polgári állami hivatalnokki kineveztetéshez, melylyel 1000 frt évi fizetés, egy hold terményföld-illetmény, 6 frt havi étkezési pótlék, szabad lakás és 18 m³ tűzifa élvezete van egybekötve.

Pályázók kötelesek eddigi foglalkozásukat, úgy mint előéletük és képességüket okmányilag kellőképen igazolni, valamint azokat is kötelesek az oklevéllel ellátott kérvényeikben megjelölni, a kik róluk felvilágosítást adhatnak.

Felhivatnak pályázni óhajtok, hogy a fentemlített figyelembe vételével szabályszerűleg felszerelt kérvényeiket 1895. évi április hó 1-ig alulirt ménés-intézethez nyújtsák be.

Mezöhegyesen, 1895. évi márczius hó 1-én.

(2-1)

*M. kir. állami ménés-intézet**Mezöhegyes.*

2529. szám.
1895.

V.

Bakabánya nagyközségben lemondás folytán megüresedett személyes jogú gyógyszerár jog-
sultságának elnyerésére pályázat hirdettetik.

A szabályszerűen felszerelt folyamodványok Hont vármegye alispáni hivatalára címezve
folyó évi ápril hó 8-áig betérjesztendők.

A gyógyszerár felszerelvények nélkül lesz átveendő.

Ipolyzágon, 1895. évi márczius hó 1-én.

(1—1)

Alispáni szék üresedésben :

Bolgár Endre,
főjegyző.

556. szám.
1895.

VI.

A »Karolina« orsz. kórháznál megürült másodorvosi (női közoszt.) állásra, melynek java-
dalma: 400 frt évi fizetés, az intézetben lakás, fűtés, világítás 1895. évi márczius hó 15-ig terjedő
határidőre ezennel pályázat hirdettetik.

Ezen állást elnyerni óhajtók felhivatnak, hogy kellően felszerelt s okmányolt kérésüket hoz-
zám a fenti határ dőig adják be.

A kinevezés egyelőre két évi időtartamra szól.

Kolozsvártt, 1895. évi február hó 25-én.

(1—1)

»Karolina« orsz. kórház igazgatója :

Dr. Engel Gábor.

1280. szám.
ki, 1885.

VII.

Bars vármegye lévai járásába kebelezett Nagy-Kálna község székhelylyel szervezett ürese-
désben levő körorvosi állás betöltése céljából pályázatot hirdetek s felhivom mindazokat, kik
ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket folyó évi márczius 22-ig
hozzám benyujtsák.

A körhöz tartozik :

Nagy-Kálna, Kis-Kálna, Garam-Lők, Ujbars, Marosfalva, Kis-Koszmály, Alsó- és Felső-Várad,
Nagy- és Kis-Szece, Garamszentgyörgy és Zsemlér községek.

Orvostudor-körorvos 600 frt fizetés és 100 frt utiátalány; orvossebész 400 frt fizetés és
100 frt utiátalányban részesül.

Választás határnapjául Nagy-Kálna község házánál folyó évi márczius hó 23-án délelőtt
9 órát tűzöm ki.

Léva, 1895. évi márczius hó 9-én.

(3—1)

Ordódy,
főszolgabíró.

Az »Egészségügyi Értesítő« szétküldése tárgyában.

Felhívjuk összes előfizetőinket, hogy valamely szám be nem érkezése esetén erről a kiadó-
hivatalt haladéktalanul értesítsék, hogy az a szükséges intézkedéseket a rendelkezésre álló pél-
dányok kifogyta előtt megtehesse.

Hiányzó számokra vonatkozó reklamációk csak a következő szám megjelenéseig intézhetnek el.

Mutatványszámokat sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal nem ad s a lapot magá n-
egyéneknek csak az előfizetési díj beérkezése után küldi szét.

A szerkesztőség előfizetési pénzeket nem fogad el.

Csonka évfolyamokra, vagy az év bizonyos részére nem lehet előfizetni s azért az év folya-
mán jelentkező előfizetők megkapják a január 1-étől megjelent összes számokat, ha készletünk
ezt engedi s előfizetésük nem a beérkezés napjától, hanem január 1-étől számítatik, még
akkor is, ha a hiányzó számok már nem küldhetők meg. Egyes lappéldányok
külön-külön nem adatnak el.

Föltételes előfizetési jelentkezések tekintetbe nem vétetnek.

Összes, a lapra vonatkozó levelezések, **pénzküldemények s a reklamációk**
kivételével (olvasható névalírással) az »Egészségügyi Értesítő« szerkesztőségé-
nek a belügyministeriumba címzendők. Kisebb helységeknél a vármegye is megnevezendő.

Magánérdekű kérdézősködésekre válaszok a lapban nem adhatók. Levele-
zésekbe a szerkesztőség nem bocsátkozik.

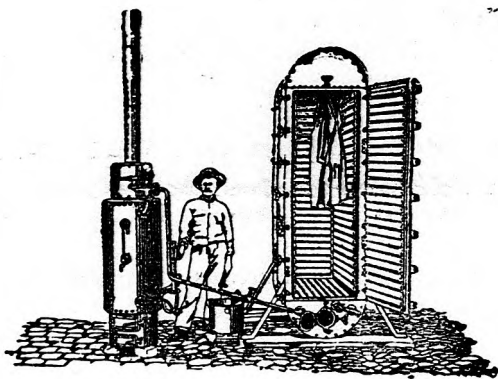
Szerkeszti : Dr. PREYSZ KORNÉL.

ALAPITTATOTT 1858-BAN.

Ó CS. ÉS KIR. FENSÉGE JÓZSEF FŐHERCZEG UDV. SZÁLLÍTÓI.

WÄLSER FERENCZ-FÉLE
 ELSŐ MAGYAR GÉP- ÉS
 TŰZOLTÓSZER-GYÁR
 HARANG- ÉS ÉRCZÖNTÖDE RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
 BUDAPESTEN

Egészségügyi osztálya szállít mint különlegességeket:

Szabadalmazott gőzfertőtlenítő készülékeket

(Dr. Bukovszky-féle rendszer)

több rendbeli nagyságban, stabil és szállítható állapotban.

Szétszedhető fertőtlenítő bódékat

ezen készülékek elhelyezésére és fertőtlenítésre, fürdőberendezéssel.

Fertőtlenítő szerládákat

a fertőtlenítéshez szükséges összes szerelvényekkel felszerelve.

Fertőtlenítő szerkocsika

kézhuzatra, tárgyszállító vasszekrényvel és lakást fertőtlenítő szerelvényekkel.

Fertőtlenítő személyeket szállító kocsikat

két lófogatra.

Tárgyszállító kocsikat

két lófogatra, valamint a fertőtlenítő eljárásához szükséges egyéb készülékeket és szerelvényeket

Ezen készülékeink kezelésére s az egész fertőtlenítő eljárás bemutatására kitanított fertőtlenítőket, akár állandó alkalmazás, akár begyakorlásra, kívánatra a t. cz. hatóságoknak ajánlani készek vagyunk.

*Mentő és fertőtlenítő telepek teljes berendezését is elvállaljuk.**Árjegyzékek és költségtervezetek ingyen és bérmentesen szolgáltatnak.*Gőzfertőtlenítő készülékeink a m. kir. belügyministerium bakteriologiai intézete és a fő- és székvárosi bakteriologiai intézet által megvizsgáltattak és **kiválóan működőknek elismertettek.**